

Proposta de Codi d'integritat en la recerca de la Universitat de Barcelona

Presentada al Consell de Govern de xxxx de maig de 2020

Edició: Vicerectorat de Recerca de la Universitat de Barcelona
Producció: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona
Dipòsit legal: B.....
Dipòsit digital:

El Vicerectorat de Recerca agraeix la col·laboració de totes aquelles persones i unitats que han participat en la preparació d'aquest Codi d'integritat en la recerca.

Índex

1. Introducció.....	3
2. Objectius i abast	4
3. Principis.....	4
3.1 Honestetat.....	4
3.2 Responsabilitat i rendició de comptes.....	5
3.3 Fiabilitat.....	5
3.4 Rigor	5
3.5 Respecte	6
3.6 Independència.....	6
4. Lideratge i organització de les estructures de recerca.....	6
5. Competència i supervisió dels doctorands i del personal contractat com a investigador predoctoral	7
6. Planificació i seguiment de la recerca	8
7. Procediments i mètodes.....	9
8. Infraestructures de recerca: instal·lacions i equipaments	9
9. Tractament de dades, materials i resultats de la recerca	10
9.1 Política de gestió de dades.....	10
9.2 Pla de gestió de dades.....	11
9.3 Pla de gestió de materials i mostres	11
10. Difusió, publicació, comunicació dels resultats, autoria i propietat intel·lectual	12
11. Seguretat, salut i medi ambient	13
12. Recerca amb éssers humans	13
13. Recerca amb animals d'experimentació	15
14. conflicte d'interessos	15
15. Fraus, violacions i pràctiques inacceptables o conductes indegudes.....	16
15.1 Principis aplicables als procediments per arbitrar possibles conflictes i al·legacions.....	18
16. Procediments per fer front a possibles incompliments, al·legacions o acusacions.....	19
16.1 Protocol d'actuació	19
16.2 El Comitè d'Integritat en la Recerca de la UB	20
16.3 Valoració de les denúncies sobre pràctiques indegudes en recerca.....	20
Disposició derogatòria.....	21
Referències i normatives	22

1. Introducció

La Universitat de Barcelona va aprovar l'any 2018 el [Codi ètic d'integritat i bones pràctiques](#),¹ que estableix l'obligació del personal acadèmic i investigador de mantenir la integritat en l'exercici de la seva feina. En particular, apel·la a l'honestedat professional com a valor clau que s'ha de reconèixer i fomentar. En aquest sentit, dedica un apartat a la integritat científica i acadèmica en què tracta qüestions fonamentals com ara el respecte per l'autoria intel·lectual del treball acadèmic i en què es refereix específicament als casos de frau científic (plagi, falsificació i invenció o fabricació de dades).

El **Codi d'integritat en la recerca de la Universitat de Barcelona** que ara presentem té com a fonament el Codi ètic esmentat i, com a precedent específic, el [Codi de bones pràctiques en recerca](#),² aprovat l'any 2010.

La Universitat de Barcelona, tal com diu el seu [Estatut](#),³ té com un dels seus **objectius prioritaris** portar a terme una **recerca del màxim nivell**. Aquesta recerca ha de contribuir a l'avenç del coneixement en tots els seus àmbits, a la millora de la qualitat de vida, a la preservació i la millora del medi ambient, al foment de la pau, a la desaparició de les desigualtats socials i econòmiques entre les persones i entre els pobles i, en general, al progrés de la ciència i a la creació artística, fent una atenció especial a la perspectiva de gènere i respectant els principis d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones recollits en els successius plans d'igualtat. La Universitat no participa en projectes de recerca incompatibles amb aquests objectius i, en particular, no participa en projectes que puguin contribuir a la cursa d'armaments.

La Universitat de Barcelona vetlla perquè la seva recerca sigui de qualitat. Amb aquest propòsit l'avalua individualment, per grups de recerca i en qualsevol altre format en què el personal investigador treballi conjuntament. La UB també té la responsabilitat de garantir que la recerca es faci d'acord amb la legislació vigent i amb unes bones pràctiques científiques.

El [Codi europeu de conducta per la integritat en la recerca](#),⁴ elaborat per la Federació Europea d'Acadèmies de Ciències i Humanitats (ALLEA) i revisat el 2017, és també un referent en integritat científica, de manera que el Codi d'integritat en la recerca de la UB n'incorpora algunes parts. El codi europeu estableix que la fiabilitat, l'honestedat, el respecte i la responsabilitat són els principis bàsics en què es fonamenta l'activitat investigadora, i defineix les bones pràctiques en recerca per a diferents àmbits. Així mateix, recull aquelles situacions considerades violacions de la integritat científica, com ara el plagi, la invenció o fabricació de dades i la falsificació, en tant que suposen un incompliment de les regles establertes i afecten greument la confiança en el procés investigador i en la mateixa recerca. El codi d'ALLEA és el marc de la integritat científica europea, i la Unió Europea l'estableix com a document de compliment obligatori.

El present **Codi d'integritat en la recerca** afecta tots els agents i estructures de recerca de la UB: personal docent i personal investigador a títol individual, grups de recerca, equips de recerca de projectes concrets (que poden coincidir o no amb un grup de recerca), personal investigador en formació i personal d'administració i serveis relacionat amb la recerca, així com departaments i seccions departamentals, instituts i centres de recerca.

Tradicionalment, la integritat en la recerca s'ha definit en sentit negatiu: s'ha basat en la descripció del frau i en la precisió de les pràctiques reprovables i qüestionables. Aquestes violacions s'han d'identificar per aportar seguretat i claredat a l'activitat de recerca. Tanmateix, aquest codi s'inspira en la **definició d'integritat científica en positiu**, que en l'àmbit concret de la recerca científica es defineix com «honestedat en el compromís amb la veritat; independència en la preservació de la llibertat d'acció en relació amb pressions exteriors a la professió, i imparcialitat en la neutralitat de la pràctica professional en relació amb interessos particulars aliens a la recerca».⁵

2. Objectius i abast

El Codi d'integritat en la recerca estableix les pautes d'actuació que s'han de seguir en dur a terme activitats de recerca.

Els seus objectius són:

- Millorar la qualitat, l'impacte i els resultats de la recerca en tots els seus camps.
- Establir mecanismes per garantir la integritat científica.
- Proporcionar unes bones pràctiques científiques al personal investigador en formació.
- Fomentar la cultura d'integritat en la recerca.

Aquest codi és d'aplicació a tot el personal de la Universitat de Barcelona que porta a terme activitats de recerca: personal docent i investigador, personal investigador en formació i personal d'administració i serveis relacionat amb la recerca. També és d'aplicació, en la mesura que legalment sigui possible, a aquelles persones que desenvolupin la seva recerca a la UB mitjançant alguna de les seves fundacions. Les persones no afiliades a la Universitat de Barcelona però que facin ús de la institució o hi desenvolupin físicament activitats de recerca també es consideren membres de la UB pel que fa a aquesta política.

3. Principis

Els principis de la integritat en la recerca han d'orientar el personal investigador a nivell individual, les institucions, els editors, els editors científics, els òrgans de finançament i les societats científiques i acadèmiques, per tal que desenvolupin les seves activitats de recerca i relacionades amb la recerca de manera responsable i fomentant la integritat.

Aquest codi es basa en els **sis principis** següents:

3.1 Honestedat

El personal investigador ha de ser honest respecte de les seves activitats de recerca, així com envers les activitats d'altres investigadors. L'honestedat és aplicable a la totalitat del treball de

recerca, tant si és experimental com de camp: a la formulació inicial de les hipòtesis, al disseny metodològic, a l'anàlisi de les dades, a la publicació dels resultats, al reconeixement de la contribució d'altres investigadors i a les activitats de revisió i avaluació fetes per encàrrec personal.

El personal investigador ha de ser honest i informar i comunicar la recerca de forma transparent, justa, completa i imparcial.

3.2 Responsabilitat i rendició de comptes

El personal investigador és responsable de la recerca que duu a terme, des de la concepció de la idea fins a la publicació: de la gestió i organització, de la formació, la direcció i la tutoria del personal investigador en formació, i de l'impacte de la recerca en el seu sentit més ampli.

La institució ha de retre comptes periòdicament de les activitats relacionades amb la integritat en la recerca.

El personal investigador és també responsable envers els seus col·legues, davant de la institució de la qual forma part i envers la societat, a la qual ha de traslladar els resultats de la recerca.

El personal investigador ha de garantir que la recerca es porta a terme d'acord amb els termes i les condicions definits per l'entitat que la finança i/o acordats entre la Universitat de Barcelona i els organismes finançadors. Això inclou la necessitat d'assegurar:

- a) que la recerca es porta a terme d'acord amb la proposta original presentada a l'entitat finançadora, excepte en els casos en què s'hagin acordat esmenes;
- b) que el finançament s'utilitza per als objectius previstos (incloent-hi les obligacions legals que se'n puguin derivar), excepte en els casos en què s'hagi obtingut una autorització per a usos alternatius;
- c) que els informes reflecteixen exactament el treball dut a terme i es presenten en el termini previst, i
- d) que es compleixen les condicions relatives a la publicació, l'autoria i la propietat intel·lectual.

3.3 Fiabilitat

El personal investigador ha de garantir la qualitat de la recerca, que abraça el disseny, la metodologia, l'anàlisi i l'ús dels recursos (humans, econòmics i materials).

3.4 Rigor

El personal investigador ha de portar a terme un acurat procés de descobriment i interpretació, en línia amb les normes i els estàndards vigents en la recerca, i utilitzant mètodes adequats — adherint-se, quan escaigui, als protocols vigents— en el disseny, la interpretació, les conclusions de la recerca i la comunicació dels resultats. Això requereix una revisió detallada dels resultats obtinguts abans de publicar-los. En el cas que s'hi detectin errors després que s'hagin publicat, s'ha de fer una rectificació pública tan aviat com sigui possible.

3.5 Respecte

El personal investigador ha de ser respectuós amb els col·legues, els participants en la recerca, la societat, els ecosistemes, el patrimoni cultural i el medi ambient. Així mateix, ha de respectar en tot moment la diversitat i evitar qualsevol discriminació per raó d'origen, raça, sexe, religió, opinió, discapacitat, orientació sexual, identitat de gènere o qualsevol altra.

Per aquest motiu, el personal dedicat a la recerca ha de vetllar especialment per la igualtat de gènere des de diversos angles i en les diferents fases de la recerca. Des de la redacció de les propostes de projectes fins a la publicació i explotació dels resultats, s'ha de fer valer la perspectiva de gènere tant en la pràctica de la recerca com en la dimensió dels seus continguts. Per tant, pel que fa a la composició dels equips de treball, s'ha de fomentar que en els grups de recerca hi hagi equilibri entre dones i homes. Pel que fa al contingut de la recerca, els projectes han de tenir en compte els efectes diferencials que es puguin donar en funció del gènere (tant en el cas de la recerca amb éssers humans com en el cas de l'experimentació animal).

3.6 Independència

El personal docent i investigador ha d'evitar els conflictes d'interessos que puguin comprometre la validesa dels resultats de la seva recerca, i si es produeixen els ha de declarar per tal de gestionar-ne la solució d'acord amb la normativa.

S'entén per *conflicte d'interessos* aquella situació en què el judici de l'investigador referent al seu interès primari —la integritat de la recerca— té tendència a estar indegudament influenciat per un interès secundari, ja sigui econòmic, personal o jeràrquic.

4. Lideratge i organització de les estructures de recerca

Les estructures de recerca han de disposar de la figura de l'investigador o investigadora principal, que té les responsabilitats següents:

- exercir el lideratge i la representació pública de l'estructura;
- promoure un ambient de treball en què els membres del seu equip puguin formar-se i desenvolupar les seves aptituds i en el qual es fomenti l'intercanvi de coneixements i la consecució d'uns objectius de recerca comuns;
- promoure la cooperació amb altres estructures de recerca, i
- afavorir l'intercanvi d'idees entre el personal investigador, la formació continuada i la capacitat en ètica de la recerca i integritat científica.

El personal de les estructures de recerca ha de participar activament en les activitats que es proposin i s'organitzin, incloent-hi les activitats formatives en els aspectes ètics i legals de la recerca.

Les estructures de recerca han de disposar d'una estructura organitzativa en què quedin clarament definides les responsabilitats dels membres que les constitueixen.

5. Competència i supervisió dels doctorands i del personal contractat com a investigador predoctoral

Els estudiants matriculats en programes de doctorat de la Universitat de Barcelona són personal investigador en formació. Han d'estar adequadament supervisats per garantir la qualitat dels resultats de la seva recerca i han de disposar de les competències necessàries per portar a terme les activitats encomanades. A tal efecte, com que es tracta de doctorands, tenen assignat un director o directora, un codirector o codirectora (si escau) i un tutor o tutora, els quals han d'acceptar aquesta responsabilitat per escrit.

Les responsabilitats dels investigadors principals (en el cas que no siguin també directors), dels directors, dels tutors de tesi i del personal investigador en formació han d'estar clarament especificades en els documents de compromís, que s'han de signar en el moment en què es formalitza la matrícula als estudis de doctorat.

El director o directora, el codirector o codirectora (si escau) i el tutor o tutora (en el cas que el director o directora no pertanyi a la UB) es responsabilitzen del procés formatiu considerant els objectius marcats i la durada de la tesi en anys (3 + 1 + 1 o 5 + 2 + 1), depenent del tipus de matrícula (a temps complet o a temps parcial). Així mateix, han de proveir el personal investigador en formació de les millors condicions possibles per a la seva futura projecció científica.

Tots els doctorands es responsabilitzen del compliment de les condicions i obligacions fixades en el document de compromís i del seguiment de les indicacions dels seus directors d'acord amb el procés formatiu planificat. En cas de ser personal investigador predoctoral en formació, han de complir les condicions del contracte de treball.

El director o directora té les responsabilitats següents:

- a) Interaccionar personalment i regularment amb el personal en formació al seu càrrec, per tal de supervisar les tasques encomanades i garantir-ne el compliment.
- b) Propiciar l'organització de reunions per discutir el progrés de la recerca assignada i contribuir a l'actualització científica i metodològica del personal en formació.
- c) Vetllar perquè la recerca es desenvolupi en condicions de seguretat.
- d) Proporcionar tota la informació necessària sobre les normes legals que afecten l'activitat de recerca.
- e) Fomentar la participació en projectes de recerca, estades a l'estranger, cursos, etc., respectant sempre allò establert en la legislació vigent.

En el cas que el director o directora no pertanyi a la UB, el tutor o tutora assumeix, dins la UB, les responsabilitats esmentades.

La Universitat ha d'incentivar la formació sobre integritat en la recerca del personal investigador en formació, que ha de signar un document de compromís en què declara que coneix aquest codi i les bones pràctiques d'integritat en la recerca, així com les polítiques sobre la detecció de pràctiques deshonestes. Aquest document de compromís ha d'acompanyar la documentació de matrícula de doctorat.

Els conflictes relacionats amb la recerca del personal investigador en formació els tracta la Comissió de Mediació i Resolució de Conflictes, regulada a l'article 19 quatern del Reglament de règim intern de l'Escola de Doctorat de la Universitat de Barcelona.

6. Planificació i seguiment de la recerca

Tota recerca ha d'estar emparada per un protocol de recerca, que normalment coincideix amb la memòria necessària per sol·licitar el finançament d'un projecte de recerca mitjançant una convocatòria, un conveni o un contracte.

Un protocol de recerca ha d'incloure, com a mínim, la informació següent:

- identificació de l'investigador o investigadora principal, que és l'interlocutor amb els òrgans universitaris i es responsabilitza de la gestió econòmica;
- composició i membres de l'equip de recerca, en què s'ha de vetllar perquè es compleixin els requisits de titulació i qualificació necessaris, així com els criteris de paritat de gènere;
- antecedents, objectius i metodologia;
- pla de treball amb el calendari previst per a cadascuna de les fases de la recerca;
- recursos humans i materials que es preveu emprar en cada fase;
- aspectes ètics i legals que calgui;
- avaluació de riscos, si escau, i
- pla de gestió de les dades, si escau.

Si la recerca implica directament persones, material d'origen humà, dades personals, animals d'experimentació o agents biològics, el document se sotmet a l'avaluació prèvia del [comitè que li correspongui](#) (Comissió de Bioètica de la UB, Comitè Ètic d'Experimentació Animal de la UB, Comitè de Bioseguretat de la UB, Comitè Ètic d'Investigació Clínica o Comitè d'Ètica de la Investigació amb Medicaments de l'hospital que correspongui). En el cas de les dades personals, s'exigeix l'informe favorable del comitè d'ètica corresponent només quan es vulguin reutilitzar dades personals relatives a la salut (és a dir, dades provinents d'un projecte de recerca anterior per a un projecte nou), tal com es preveu en el supòsit regulat per la disposició addicional dissetena, segon punt, lletra c, de la Llei orgànica de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals.

La recerca amb persones, material biològic humà i/o dades personals ha de respectar els drets humans reconeguts internacionalment i els principis d'autonomia, beneficència, no maleficència i justícia. Alhora, cal aplicar els corresponents processos d'informació i de consentiment informat exigibles des d'una perspectiva ètica i, en el cas que es prevegi utilitzar categories especials de dades personals (article 9 del Reglament general de protecció de dades), cal obtenir el corresponent consentiment explícit per al tractament d'aquestes dades personals.

Durant el desenvolupament dels projectes o protocols de recerca, s'ha de fer un seguiment per comprovar que les activitats es desenvolupen de manera adequada i segons la planificació, i fer-hi els canvis pertinents, si escau.

7. Procediments i mètodes

Totes les metodologies utilitzades en els protocols o projectes de recerca han de procedir de fonts que permetin assegurar-ne la fiabilitat (mètodes de referència, publicacions científiques, normes, etc.). En cas que la mateixa recerca impliqui la utilització d'una metodologia nova, el procés de posada a punt i validació de la metodologia nova ha de formar part del protocol de recerca, i el personal investigador ha de disposar de proves que en demostrin la fiabilitat.

Tots els procediments i mètodes utilitzats en un protocol de recerca han d'estar referenciats i/o documentats adequadament, per tal que posteriorment es pugui revisar, de la manera més exacta possible, com s'ha operat. Aquesta documentació ha de constar, com a mínim, en els resultats originals obtinguts pel personal investigador. Segons la naturalesa de la recerca, pot resultar més apropiat documentar els mètodes en el protocol de recerca o bé fer-ho en procediments específics. En aquest darrer cas, les còpies d'aquests procediments s'han de controlar per assegurar que tot el personal investigador disposa de la mateixa versió dels documents.

8. Infraestructures de recerca: instal·lacions i equipaments

Totes les instal·lacions en què es porten a terme activitats de recerca han de ser adequades tant pel que fa a la seguretat de les persones que hi treballen com pel que fa a la qualitat dels resultats que s'hi obtenen.

Quan s'utilitzen equipaments per a activitats de recerca, el personal investigador s'ha d'assegurar que són els adequats per a les activitats que s'han de portar a terme i que les persones que els han de fer servir disposen de les instruccions adequades per garantir-ne un ús correcte. En el cas d'equipaments complexos, aquestes instruccions han d'estar disponibles en forma de procediments documentats.

Qualsevol equipament que s'utilitzi en les activitats de recerca ha d'estar sotmès a un manteniment preventiu, per evitar que un mal funcionament pugui alterar els resultats. Així mateix, el personal

investigador ha de garantir en tot moment la fiabilitat de les mesures proporcionades pels equipaments.

9. Tractament de dades, materials i resultats de la recerca

El personal investigador ha de registrar de manera permanent totes les dades i observacions de la seva activitat de recerca (incloent-hi els resultats preliminars, negatius, inesperats o discordants), i ho ha de fer amb prou claredat per permetre que terceres persones puguin reproduir el treball fet (principi de reproduïbilitat). Els registres han de permetre identificar la persona que ha obtingut aquestes dades i la data en què ho ha fet.

Qualsevol esmena que s'efectuï ha de permetre veure la dada corregida i ha d'identificar la data de la correcció, així com la persona que l'ha efectuada. El registre adequat i la identificació de les dades permet demostrar el treball dut a terme i pot ser especialment important per a la protecció de la propietat intel·lectual i industrial.

Aquelles dades necessàries per reproduir els resultats s'han de conservar durant un període mínim de deu anys des de la data de publicació (excepte en els casos en què s'hagi acordat un període superior), de manera que se'n garanteixin la integritat i la seguretat i se n'evitin modificacions no autoritzades.

En el cas de les dades emmagatzemades en suport digital, s'ha de disposar d'un sistema de còpies de seguretat i, tenint en compte el temps de conservació establert, se n'ha de garantir una recuperació adequada.

9.1 Política de gestió de dades

El personal investigador ha de seguir la [Política de gestió de dades de recerca de la Universitat de Barcelona](#).⁶ El registre de les dades és responsabilitat de l'investigador o investigadora principal. La institució ha de facilitar els mitjans que facin possible la implementació d'aquesta política.

Són dades de recerca els registres en format digital que s'utilitzen com a fonts primàries per a la recerca científica i que són comunament acceptats per validar els resultats de recerca de la comunitat científica.

En un context de ciència oberta, l'accés obert a les publicacions científiques ha d'estar acompanyat de l'accés també obert a les dades a partir de les quals s'han elaborat les publicacions.

Les dades de recerca han de servir per validar els resultats publicats i s'han de poder reutilitzar en noves recerques. Per a aquesta finalitat, cal gestionar adequadament les dades de recerca al llarg de tot el seu cicle de vida i assegurar-ne la preservació i l'accés a mitjà i llarg termini.

L'accés a les dades ha de ser tan obert com sigui possible i tan tancat com calgui, i ha de ser compatible amb els principis FAIR (per l'anglès *findable, accessible, interoperable* i *reusable*), és a dir, han de ser fàcils de trobar, accessibles, interoperables i reutilitzables.

9.2 Pla de gestió de dades

En aquells projectes de recerca que així ho requereixin, el personal investigador ha de desenvolupar un **pla de gestió de dades** en què ha d'indicar com es gestionaran les dades.

Un pla de gestió de dades és «una guia estructurada (document o eina en línia), que descriu el cicle de vida de les dades d'una investigació i que cal actualitzar, si escau. El pla de gestió de dades ha d'assegurar que les dades de recerca siguin traçables, disponibles, autèntiques, citables i adequadament emmagatzemades i que s'adhereixin als paràmetres legals i a les mesures de seguretat apropiades per al seu ús posterior», segons es defineix a la [Política de gestió de dades de recerca de la UB](#).⁶

Aquest pla segueix les pautes requerides per les entitats finançadores o, en el seu defecte, les pautes de la Universitat de Barcelona. En aquest segon cas, és l'Oficina de Difusió del Coneixement del Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI) qui valida el pla de gestió de dades.

Totes les **dades que continguin informació sobre persones** s'han d'obtenir i emmagatzemar de manera que es pugui garantir el compliment del Reglament 2016/679 de la Unió Europea, de 27 d'abril, relatiu a la protecció de les persones físiques en relació amb el tractament de les seves dades personals ([Reglament general de protecció de dades](#)⁷) i la [Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals](#),⁸ o aquelles normes que eventualment les puguin substituir.

9.3 Pla de gestió de materials i mostres

Tots els materials i mostres que siguin objecte d'**activitats de recerca**, i els que se'n derivin, han d'estar identificats de manera inequívoca i duradora, i han d'indicar clarament el projecte o protocol del qual procedeixen.

L'emmagatzematge dels materials s'ha de fer de manera que se'n garanteixi en tot moment l'adequada integritat, traçabilitat i conservació durant el temps establert. En cas que les condicions d'emmagatzematge siguin crítiques (per temperatura, humitat, etc.), cal disposar dels registres corresponents. Així mateix, cal preveure i posar en pràctica el protocol d'eliminació de mostres. Qualsevol intercanvi de materials amb altres institucions s'ha de fer amb la signatura del document de transferència corresponent.

10. Difusió, publicació, comunicació dels resultats, autoria i propietat intel·lectual

La difusió dels resultats és un dels principals objectius de la recerca a la Universitat. La Universitat de Barcelona considera que la publicació dels resultats originals i inèdits en revistes o altres mitjans amb revisió per iguals és una de les millors maneres de difondre el coneixement.

En general, per poder tenir la **condició plena d'autor o autora d'un treball publicat** és necessari complir aquestes tres condicions:

- a) haver contribuït de manera substancial a la concepció i al disseny o l'anàlisi i interpretació de les dades;
- b) haver contribuït a la preparació del document resultant, i
- c) ser capaç de presentar en detall la contribució personal en la recerca i de discutir els aspectes principals del conjunt.

Qualsevol persona que hagi col·laborat en el treball d'alguna altra manera ha de ser reconeguda en l'apartat d'agraïments, tal com s'indica al [comunicat⁹ de la Comissió de Bioètica](#) de la Universitat de Barcelona (CBUB) sobre possibles problemes ètics en les publicacions científiques.

En **casos especials**, en aquelles activitats de recerca en què hagin participat nombroses persones (expedicions, campanyes oceanogràfiques, projectes en què molts investigadors hagin fet contribucions incrementals que hagin permès obtenir les dades i analitzar-les), la persona responsable del projecte o activitat té llibertat per decidir qui hi consta com a coautor o coautora a títol individual o grupal/col·lectiu i qui ha d'anar als agraïments, i quan es consignen tots els membres del col·lectiu si considera que, sense les aportacions de tots i cadascun dels investigadors, aquella recerca no hauria estat possible.

En els treballs que es publiquen, **el personal investigador que n'és autor ha de fer constar:**

- a) La seva pertinença a la Universitat de Barcelona, amb indicació del departament, l'institut, el centre de recerca, l'observatori o les altres estructures de recerca a què pertany.
Cada institut, departament o unitat de recerca ha d'establir de manera clara la forma de fer constar l'afiliació, tenint en compte els [Criteris de normalització¹⁰](#) recomanats pel CRAI per signar els treballs científics.
- b) La participació i l'ordre d'autoria, que ha de seguir les pautes i la tradició acceptada a escala internacional per a cada àrea de coneixement.
- c) Els comitès ètics independents que han supervisat el protocol de recerca i el detall de les subvencions, els ajuts i els patrocinis rebuts, tant de fonts públiques com privades.
- d) El nom dels serveis i de les unitats de suport a la recerca de la Universitat de Barcelona que s'han emprat.

La Universitat de Barcelona fomenta la **ciència oberta** entre la comunitat investigadora per assegurar els estàndards de recerca més elevats. Per aquest motiu, els autors s'han d'assegurar:

- que el seu treball es posa a l'abast dels col·legues de forma oportuna, oberta, transparent i exacta, a no ser que s'hagi acordat d'una altra manera;
- que les dades són tan obertes com sigui possible i tan tancades com sigui necessari;
- que els objectius de la recerca i el procés de comunicació són al més transparents i oberts possible, i
- que segueixen el mateix criteri tant si publiquen en revistes de subscripció com en revistes d'accés obert o en qualsevol altre tipus de publicació.

Comunicar els resultats de la recerca és un deure ètic i forma part del treball del personal investigador. En aquest procés de comunicació també han de ser actors fonamentals els mitjans de comunicació i els poders públics. Els investigadors han de promoure el **diàleg entre la ciència i la societat**.

El personal investigador ha d'estar assabentat i respectar la política de la Universitat de Barcelona relativa a la [publicació en accés obert](#)¹¹ dels resultats de la recerca, a la [protecció de la propietat intel·lectual](#)¹² i a la promoció del valor de la recerca i a la comercialització dels seus resultats.

11. Seguretat, salut i medi ambient

La Universitat de Barcelona vetlla perquè el desenvolupament de la recerca es dugui a terme garantint la seguretat i la salut del personal implicat i el respecte pel medi ambient (article 100.8 de l'Estatut de la UB).

Són drets de tot el personal investigador de la Universitat de Barcelona disposar de la informació i gaudir de la protecció efectiva en matèria de seguretat i salut en el seu treball (article 138.1j de l'Estatut de la UB).

Els grups de recerca han de garantir que les seves activitats es duen a terme en el marc de les polítiques de prevenció de riscos laborals i de protecció del medi ambient de la Universitat de Barcelona (article 108.4 de l'Estatut de la UB).

Són deures de tot el personal investigador de la Universitat de Barcelona conèixer les normes de seguretat del seu centre i fer un ús adequat dels recursos, els mitjans, les instal·lacions i els serveis que la Universitat de Barcelona posa al seu abast (article 138.2f de l'Estatut de la UB).

12. Recerca amb éssers humans

El personal investigador que dugui a terme activitats de recerca amb humans, que empri mostres biològiques d'origen humà o que empri dades personals ha de ser especialment curós en el compliment de la normativa corresponent (pel que fa a les dades personals, vegeu el supòsit

previst per la disposició addicional dissetena de la Llei orgànica de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals).

Quan es duguin a terme activitats d'aquesta mena, el personal investigador implicat és el responsable de sol·licitar i obtenir l'informe favorable de la Comissió de Bioètica de la Universitat de Barcelona.

Quan es duguin a terme estudis i assaigs clínics, o quan aquests estudis i assaigs formin part d'un projecte de recerca, s'ha de sol·licitar i obtenir l'autorització del centre en què es dugui a terme, amb la revisió del comitè d'ètica de la recerca pertinent i l'aprovació de l'agència de referència que pertorqui en cada cas.

El personal investigador ha de conèixer i complir les disposicions relatives a la recerca científica establertes al Conveni Europeu sobre Drets Humans i Biomedicina, a la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, a la Declaració d'Hèlsinki de l'Associació Mèdica Mundial i al Codi europeu de conducta per a la integritat en la recerca d'ALLEA. Així mateix, ha de seguir les recomanacions de la [Carta Europea de l'Investigador de la Comissió Europea](#)¹³ o aquells instruments i declaracions que substitueixin els esmentats anteriorment.

El personal investigador ha de sol·licitar i obtenir el consentiment informat i explícit de les persones que es vulgui incloure en un projecte de recerca —o dels seus responsables o representants, si és el cas— o bé el de les persones que cedeixin mostres biològiques. En el document de consentiment s'hi ha de fer constar informació sobre el propòsit i la durada del projecte, els beneficis que se n'esperen (bé per al mateix subjecte, bé per a d'altres), els riscos o molèsties que es prevegin, els criteris d'exclusió i inclusió en el projecte, la metodologia, els criteris de finalització del projecte i el dret del subjecte de l'experimentació d'abandonar l'estudi en qualsevol moment sense necessitat de justificació.

El personal investigador ha d'adquirir el compromís explícit de guardar la deguda confidencialitat de tot allò que es pugui conèixer de les persones que participen en el projecte. Amb caràcter general, cal garantir l'anonimat de les persones participants, tant durant la realització del projecte com en el tractament i la conservació de les dades obtingudes, per tal de garantir el dret a la intimitat i la confidencialitat de les dades personals. Aquests consells s'han de seguir també en el cas que la recerca es basi en l'ús d'enquestes, qüestionaris o similars. En el cas que els objectius del projecte no es puguin assolir utilitzant dades anonimitzades o anònimes, cal utilitzar dades personals pseudonimitzades. En el cas que els objectius tampoc no es puguin assolir utilitzant dades personals pseudonimitzades, es poden utilitzar dades personals sense pseudonimitzar, és a dir, conservant les dades identificadores de les persones participants en el projecte juntament amb la resta de dades personals.

En el cas que durant el desenvolupament del projecte de recerca o la tesi doctoral s'obtinguin dades personals —incloses dades biomètriques, genètiques o qualsevol altra de caràcter personal, així com dades personals de menors—, cal facilitar a les persones afectades la informació relativa al tractament de dades personals que exigeix el Reglament general de protecció de dades **Error! No se encuentra el origen de la referencia.** (o la normativa vigent al respecte) i la informació

relativa al dispositiu en què s'emmagatzemen i/o es processen les dades, i de quin tipus de dades es tracta (pseudonimitzades o anonimitzades).

En el cas que en el projecte de recerca calgui utilitzar categories especials de dades personals, a més d'obtenir el consentiment informat explícit indicat, també cal obtenir el corresponent consentiment explícit per al tractament d'aquestes dades personals.

El personal investigador es compromet a:

- no traspasar dades personals o mostres biològiques a altres projectes o a altre personal investigador sense l'autorització dels cedents o del comitè d'ètica de la recerca corresponent (en cas del supòsit previst per la disposició addicional dissetena de la Llei orgànica de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals);
- especificar, si escau, la compensació econòmica que reben els subjectes participants en el projecte, i
- garantir que les persones que hi participen hi són incloses de manera lliure i que es prenen mesures per evitar conseqüències adverses per a qui declini prendre-hi part o decideixi retirar-se'n.⁹

13. Recerca amb animals d'experimentació

Totes les activitats de recerca que es portin a terme amb animals d'experimentació s'han de fer d'acord amb la legislació vigent.

El personal que participi en activitats de recerca amb animals per a experimentació i altres finalitats científiques ha de disposar de l'acreditació corresponent d'investigador o d'experimentador, segons escaigui. Així mateix, ha de sol·licitar i obtenir l'autorització del [Comitè Ètic d'Experimentació Animal](#)¹⁴ (CEEA) per a cadascun dels procediments experimentals en els quals s'emprin animals per a experimentació i altres finalitats científiques. El CEEA proporciona la informació i el suport necessari perquè el personal investigador pugui complir la legislació vigent.

Les activitats de recerca en què s'utilitzin animals per a experimentació i altres finalitats científiques s'han de regir pel «principi de les tres erres»: *reemplaçament* (limitació del nombre d'animals al mínim imprescindible per obtenir conclusions vàlides), *reducció* i *refinament* (utilització de procediments experimentals en els quals s'apliquin mesures per minimitzar el patiment dels animals). Així mateix, sempre que sigui possible s'ha de procurar substituir aquests experiments per altres que no impliquin l'ús d'animals.

14. conflicte d'interessos

A més de tenir en compte les prohibicions de contractació legalment establertes i el règim d'incompatibilitats aplicable, és necessari detectar i gestionar les situacions de conflicte

d'interessos¹⁵ que es puguin produir, atesa la proliferació d'empreses derivades (*spin-off*) i l'augment de la col·laboració entre personal investigador, recerca i empreses, la contractació a temps parcial i la compatibilització de la feina de recerca amb altres ocupacions.

La gestió dels conflictes d'interessos (potencials, aparents o reals) passa, en primer lloc, per ser conscients de la seva existència. El problema no rau pròpiament en el conflicte sinó en la manera com es resol. És cabdal saber gestionar-lo, per a la qual cosa cal detectar-lo i declarar-lo amb criteris institucionals.

El conflicte tant pot ser financer (econòmic) com personal (no econòmic):

- Pot ser que, gràcies a la recerca, s'obtingui un guany econòmic si s'és propietari o soci de l'empresa creada arran la recerca; pot ser que es tinguin accions d'aquesta empresa, o hi pot haver un interès econòmic en la companyia amb què es col·labora.
- Hi pot haver un interès no econòmic si la recerca beneficia la progressió de la carrera professional o si millora la situació de familiars.

Quan l'investigador o investigadora detecti un possible conflicte d'interessos, ho ha de declarar al Vicerectorat de Recerca per tal que el Comitè d'Integritat en la Recerca de la UB ho valori i n'informi, d'acord amb l'article 16.2 d'aquest codi. El Comitè indagarà si el conflicte afecta les responsabilitats docents i investigadores a la UB i, en cas afirmatiu, proposarà l'adopció de les mesures que consideri necessàries.

Tot l'anterior s'ha d'entendre sens perjudici de la concurrència de les causes d'abstenció legalment establertes i que determinen que la persona en qui concorrin no pugui intervenir en el procediment de què es tracti (article 23 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic).

15. Fraus, violacions i pràctiques inacceptables o conductes indegudes

Tal com recomana el Codi d'ALLEA,⁴ el personal investigador ha de dominar els coneixements, les metodologies i les pràctiques ètiques associades al seu camp. El fet de no seguir les bones pràctiques de recerca viola les responsabilitats professionals, perjudica els processos de recerca, degrada les relacions entre el personal investigador, afecta el grau de confiança i la credibilitat de la recerca, malgasta recursos i pot causar perjudicis innecessaris al desenvolupament dels projectes de recerca, als usuaris, a la societat, al medi ambient i a la Universitat de Barcelona.

La **conducta indeguda en recerca** consisteix sovint en la invenció, la falsificació, el plagi o l'apropiació incorrecta durant la proposta, l'elaboració, la revisió o la presentació dels resultats de la recerca:

- La **invenció o fabricació de dades** consisteix a inventar els resultats i registrar-los com si fossin reals.
- La **falsificació** consisteix a manipular materials, equips o processos de la recerca o a canviar, ometre o suprimir dades o resultats sense justificació.

- El **plagi** consisteix a copiar obres alienes i fer-les passar per pròpies, i violar així els drets d'autoria originals respecte a la seva producció intel·lectual. Són conductes de plagi:
 - la difusió d'una obra com a pròpia ometent el nom del veritable autor o autora
 - la difusió de l'obra amb el nom incomplet o erroni de l'autor o autora
 - l'atribució de l'obra a un únic dels coautors
 - la reproducció integral o reformada de textos sense indicar que són citacions i sense el nom de l'autor o autora
- L'**apropiació** d'idees, treballs o dades d'altres persones sense citar la font original.

Aquestes quatre formes d'incompliment (invenció, falsificació, plagi i apropiació) es consideren especialment greus en la mesura en què falsegen l'història de la recerca.

Són també conductes indegudes aquells **incompliments¹⁶ de les bones pràctiques en recerca que perjudiquen la integritat** en el procés de recerca o del personal investigador, com ara:

- manipular l'autoria o denigrar el paper dels altres investigadors en les publicacions;
- tornar a publicar parts substancials de publicacions pròpies anteriors, incloses les traduccions, sense reconèixer o citar degudament l'original (és a dir, cometre «autoplagi»);
- citar de manera selectiva per tal de millorar els resultats propis o per complaure els editors, els revisors o els col·legues;
- retenir indegudament els resultats de la recerca;
- permetre als patrocinadors que posin en perill la independència en el procés de recerca o en la presentació dels resultats, amb l'objectiu d'introduir-hi biaixos;
- ampliar innecessàriament la bibliografia d'un estudi;
- acusar altres investigadors de conducta indeguda o denunciar altres infraccions de forma maliciosa;
- tergiversar els assoliments de la recerca;
- exagerar la importància i la rellevància pràctica dels resultats;
- endarrerir o obstaculitzar inadequadament el treball d'altres investigadors;
- emprar l'experiència professional pròpia per encoratjar a no actuar amb integritat en la recerca;
- ignorar els incompliments que s'observin que afectin la integritat en la recerca, encobrir reaccions inadequades, conductes indegudes o altres tipus d'incompliments comesos per tercers o per part de les institucions;
- publicar seguint procediments que no segueixen els protocols estàndards de control de qualitat de la recerca («publicacions abusives»);
- ometre o falsificar l'afiliació, o no donar reconeixement als agents finançadors;
- ometre informació sobre els efectes secundaris d'un assaig clínic;
- ocultar el fet de tenir un conflicte d'interessos amb la recerca duta a terme;

- no tenir el consentiment dels comitès ètics pertinents o dels voluntaris d'un assaig clínic, i
- obviar la recerca prèvia ja feta sobre la mateixa temàtica i els seus resultats.

En les seves formes més greus, totes aquestes pràctiques són sancionables. Prèviament, però, sempre s'han de fer tots els esforços possibles per prevenir-les, dissuadir-les i evitar-les mitjançant formació, supervisió, tutoria i el desenvolupament d'un entorn de recerca positiu i col·laboratiu.

15.1 Principis aplicables als procediments per arbitrar possibles conflictes i al·legacions

Per tal de preservar l'interès de la societat i la credibilitat de la comunitat investigadora, els casos de males pràctiques científiques s'han de gestionar de manera transparent i amb la màxima coherència. Això implica actuar segons els principis d'integritat i imparcialitat.

Integritat:

- Les investigacions han de ser imparcials i completes, i s'han de portar a terme amb celeritat però sense perjudicar l'exactitud, l'objectivitat ni el rigor.
- Les parts que intervinguin en el procediment han de notificar qualsevol conflicte d'interessos que sorgeixi al llarg de la investigació.
- S'han d'adoptar les mesures necessàries per garantir que les investigacions es duen a terme fins a arribar a una conclusió.
- Els procediments s'han de dur a terme de manera confidencial per protegir les persones implicades.
- Al llarg de la investigació s'han de protegir els drets de les persones denunciants i garantir que la seva trajectòria professional no es posa en perill.
- La Universitat de Barcelona ha de posar a disposició del públic els procediments generals per tractar els incompliments de les bones pràctiques en recerca, per tal de garantir-ne la transparència i la uniformitat.
- No hi ha prescripció per investigar un cas denunciat.

Imparcialitat:

- Les investigacions s'han de dur a terme de conformitat amb els procediments adequats i de manera imparcial per a totes les parts.
- S'ha de respectar el principi d'audiència de les persones denunciades per conducta indeguda traslladant-los la denúncia i donant-los la possibilitat de presentar-hi al·legacions i la documentació pertinent per defensar-se.
- S'ha de respectar el principi de presumpció d'innocència.
- En el cas que es provi una conducta indeguda, la Universitat de Barcelona ha d'emprendre les actuacions necessàries per, si escau, exigir les responsabilitats pertinents en els termes previstos en la normativa que sigui d'aplicació segons el cas concret.

- Si la persona afectada resulta exonerada d'una acusació de conducta indeguda, la Universitat de Barcelona ha d'emprendre les accions de reparació adequades.
- En cas que els fets puguin ser constitutius de delictes, se n'ha de donar compte a les autoritats que correspongui.

16. Procediments per fer front a possibles incompliments, al·legacions o acusacions

En el marc del foment de la integritat en la recerca, la UB es compromet a posar a disposició del seu personal investigador tots els mecanismes necessaris per donar a conèixer les bones pràctiques i els codis d'integritat en recerca, i a detectar les pràctiques deshonestes. Per tal de detectar, gestionar, mediar i resoldre les presumptes males pràctiques en recerca, la UB disposa de mecanismes interns (programes de detecció de plagi, canals de denúncia, protocols de tractament de les denúncies, etc.).

Tota persona coneixedora d'un possible incompliment de les bones pràctiques i de la integritat en la recerca per part d'un membre de la comunitat UB, ho ha de posar en coneixement del Vicerectorat de Recerca, d'acord amb el que s'estableix en l'apartat d'objectius i abast d'aquest codi. Aquestes mesures són també d'aplicació, en la mesura que legalment sigui possible, a aquelles persones que desenvolupin la seva recerca a la UB mitjançant alguna de les seves fundacions. Les persones no afiliades a la Universitat de Barcelona però que facin ús de la institució o hi estiguin físicament presents per desenvolupar activitats de recerca també es consideren membres de la institució pel que fa a aquesta política.

El vicerector o vicerectora de Recerca, havent examinat la denúncia i les proves presentades, ha de disposar motivadament si considera necessari que el Comitè d'Integritat en la Recerca de la UB estudiï el cas.

El protocol d'actuació per resoldre aquestes denúncies garanteix la confidencialitat del procés, preveu l'adopció de les mesures necessàries per garantir que no es causa un perjudici a la persona denunciant i arbitra mecanismes per exigir responsabilitats en cas de denúncies de mala fe. Així mateix, garanteix el principi de presumpció d'innocència i el principi d'audiència, que reconeix a la persona denunciada el dret a formular al·legacions i a aportar la documentació que estimi oportuna en la seva defensa.

16.1 Protocol d'actuació

Les denúncies tenen un únic canal d'entrada: l'adreça de correu electrònic del vicerectorat competent en matèria de recerca. S'acusa recepció de la denúncia puntualment.

S'accepten denúncies anònimes únicament i exclusivament quan es documenten fefaentment i es donen prou motius per obrir una investigació sobre mala conducta en recerca.

S'exigeixen responsabilitats en cas de denúncies falses en què s'evidenciï la mala fe de la persona denunciant.

El temps de resposta per a una denúncia convenientment i completament documentada és de trenta dies hàbils com a màxim, prorrogables per causes excepcionals degudament motivades.

16.2 El Comitè d'Integritat en la Recerca de la UB

El Comitè d'Integritat en la Recerca:

- És un òrgan col·legiat (per garantir la deliberació, el pluralisme i la independència) que actua d'acord amb els principis de confidencialitat i eficiència.
- Està constituït pel vicerector o vicerectora de Recerca, el vicerector o vicerectora de Doctorat, el president o presidenta del Comitè d'Ètica de la UB, un degà o degana de l'àrea de les ciències socials i les humanitats, un degà o degana de l'àrea de les ciències experimentals i les biociències, i dues persones expertes designades *ad hoc* en funció de la matèria que s'hagi de jutjar. El Comitè pot rebre l'assessorament dels serveis i les unitats de la UB que requereixi.
- Quan ho consideri pertinent, si es tracta de conflictes d'integritat de la recerca que afecten exclusivament l'àmbit de les bones pràctiques científiques, pot sol·licitar l'assessorament del Comitè per a la Integritat de la Recerca a Catalunya.
- S'ha de dotar de recursos humans i econòmics per donar visibilitat al seu funcionament i poder ser rigorós, acurat i eficient en la seva tasca, atesa la responsabilitat que té encomanada.
- Analitza la denúncia presentada, les proves obtingudes i les al·legacions, si escau, de les parts; emprèn les actuacions necessàries per concretar els fets i determinar si cal iniciar o no actuacions adreçades a exigir responsabilitats i restituir els drets lesionats, o altres, i emet un informe al respecte, que eleva al rector o rectora, qui a la vista de l'informe de la Comissió inicia, si escau, els procediments que calguin, tenint en compte el cas concret.

16.3 Valoració de les denúncies sobre pràctiques indegudes en recerca

El Comitè d'Integritat en la Recerca analitza els casos de denúncia. Se n'exceptuen els casos de plagi en tesis doctorals o en altres proves d'avaluació, que es tracten d'acord amb la normativa de doctorat o acadèmica pertinent.

El Comitè examina les proves del cas tenint en compte:

- els criteris adoptats en supòsits similars;
- la gravetat i l'extensió de la pràctica indeguda;
- el coneixement (intencionalitat), ignorància o negligència;
- la reincidència;
- les conseqüències de la pràctica indeguda en l'àrea de coneixement afectada;
- els manuals o informes tergiversats en no reconèixer-ne l'autoria autèntica;
- la posició acadèmica i l'experiència de la persona responsable de l'activitat indeguda, i
- l'impacte en la reputació i la credibilitat de la institució on treballa.

També escolta les parts i emet un informe sobre tot el cas, en què proposa les mesures necessàries al rector o rectora. Si es constata que hi ha hagut una conducta indeguda de recerca en els termes previstos en aquest codi, es proposa una declaració pública, una rectificació o disculpes de la persona autora del plagiat, i la comunicació a les publicacions directament afectades.

Si escau, i en funció de les circumstàncies concretes del cas, les actuacions dutes a terme poden determinar l'existència de fets susceptibles de responsabilitat disciplinària, que correspondria adoptar al rector o rectora prèvia tramitació del procediment contradictori corresponent, respectant els principis d'audiència i de defensa de la persona inculpada.

Disposició derogatòria

Amb l'aprovació d'aquest Codi d'integritat en la recerca de la Universitat de Barcelona, queda derogat el Codi de bones pràctiques en recerca, aprovat l'any 2010.

Referències i normatives

Referències bibliogràfiques numerades

1. Codi ètic d'integritat i bones pràctiques de la Universitat de Barcelona
<http://hdl.handle.net/2445/129464>
2. Codi de bones pràctiques en recerca de la Universitat de Barcelona
<http://hdl.handle.net/2445/28542>
3. Estatut de la Universitat de Barcelona
<https://www.ub.edu/web/ub/ca/universitat/organitzacio/normatives/estatut/estatut.html>
4. Codi europeu de conducta per la integritat en la recerca de la Federació Europea d'Acadèmies de Ciències i Humanitats (ALLEA)
<https://allea.org/wp-content/uploads/2017/05/ALLEA-European-Code-of-Conduct-for-Research-Integrity-2017.pdf>
5. Declaració sobre integritat científica en recerca i innovació responsable
<http://hdl.handle.net/2445/103268>
6. Política de gestió de dades de recerca de la Universitat de Barcelona
<http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/142043>
7. Reglament (UE) 2016/679 del Parlament i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/es/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN>
8. Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals
<https://apdcat.gencat.cat/web/.content/01-autoritat/normativa/documentos/LLEI-ORGANICA-3-2018-BOE-A-2018-16673-C.pdf>
9. Comunicat de la Comissió de Bioètica de la Universitat de Barcelona sobre la participació d'estudiants en projectes de recerca
<http://www.ub.edu/comissiobioetica/ca/comunicat-cbub-sobre-participacio-destudiants-projectes-recerca>
10. Criteris de normalització per signar els treballs científics
https://crai.ub.edu/que-ofereix-el-crai/suport-investigador/localitzador-citacions#criteris_signar
11. Actualització de la Política d'Accés Obert a la Universitat de Barcelona
<http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/142065>

12. Normativa sobre propietat industrial (patents d'invenció i models d'utilitat) i propietat intel·lectual (programes d'ordinador i bases de dades) de la Universitat de Barcelona, aprovada per acord del Consell de Govern de 9 de maig de 2006
https://www.ub.edu/web/ub/galeries/documents/sites/transparencia/normativa/recerca/normativa_propietat.pdf
13. Carta Europea de l'Investigador de la Comissió Europea
<https://euraxess.ec.europa.eu/jobs/charter/european-charter>
14. Comitè Ètic d'Experimentació Animal de la Universitat de Barcelona
<http://www.ub.edu/ceea/>
15. *Conflicts of interest. Guiding principles for handling conflicts of interest*, de la Universitat de Copenhagen
https://fi.ku.dk/tech-trans/guides/pdf/PIXI_Interessekon_UK.pdf/
16. Comitè d'Ètica en Publicacions (COPE)
<https://publicationethics.org/>

Normatives vigents

- Normativa de recerca de la Universitat de Barcelona
https://www.ub.edu/web/ub/ca/sites/transparencia/normativa/normativa/3_normativa_ub.html
- Pla d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones de la Universitat de Barcelona
https://www.ub.edu/web/ub/ca/sites/genere/pla_igualtat/pla_igualtat.html
- Conveni per a la protecció dels drets humans i la dignitat de l'ésser humà en relació amb les aplicacions de la biologia i la medicina. Conveni Europeu sobre Drets Humans i Biomedicina
https://canalsalut.gencat.cat/web/.content/ Sistema_de_salut/CBC/xarxa_comites/legislacio/conveni_europeu_drets_humans_i_biomedicina.pdf
- Declaració d'Hèlsinki de l'Associació Mèdica Mundial. *Principis ètics per a les investigacions mèdiques en éssers humans*
http://www.ub.edu/comissiobioetica/sites/default/files/documents/normativa/tb_declaracio_helsinki_2013.pdf
- Carta Europea de l'Investigador, de la Comissió Europea
<https://euraxess.ec.europa.eu/jobs/charter/european-charter>
- Codi europeu de conducta per la integritat en la recerca de la Federació Europea d'Acadèmies de Ciències i Humanitats
<https://allea.org/wp-content/uploads/2017/05/ALLEA-European-Code-of-Conduct-for-Research-Integrity-2017.pdf>

- Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals
<https://apdcat.gencat.cat/web/.content/01-autoritat/normativa/documentos/LLEI-ORGANICA-3-2018-BOE-A-2018-16673-C.pdf>
- Reglament (UE) 2016/679 del Parlament i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>
- Oficina de Seguretat, Salut i Medi Ambient de la Universitat de Barcelona
<http://www.ub.edu/ossma/info/index.htm>
- Comissió de Bioètica de la Universitat de Barcelona
<http://www.ub.edu/comissioetico/es>
- Comitè Ètic d'Experimentació Animal de la Universitat de Barcelona
<http://www.ub.es/ceea/>
- Comitè de Bioseguretat de la Universitat de Barcelona
https://www.ub.edu/web/ub/galerias/documentos/sites/transparencia/organs_govern/consell_govern/Acords/consell_16072015/2015_04_Annex_11.pdf
- *IMIM Procedure in Cases of Suspected Scientific Misconduct*, de l'Institut Hospital del Mar d'Investigacions Mèdiques (2018)
https://www.imim.es/media/upload//arxius/transparencia/12%20Procedure_Scientific_Misconduct_IMIM.pdf

Marc normatiu sobre integritat en la recerca aplicable a la Universitat de Barcelona, i altres recursos

Referents europeus

- Codi europeu de conducta per la integritat en la recerca de la Federació Europea d'Acadèmies de Ciències i Humanitats (2017)
<https://www.allea.org/allea-publishes-revised-edition-european-code-conduct-research-integrity/>
Traducció al castellà:
https://www.allea.org/wp-content/uploads/2018/01/SP_ALLEA_Codigo_Europeo_de_Conducta_para_la_Integridad_en_la_Investigacion.pdf
- *Towards a Research Integrity Culture at Universities: From Recommendations to Implementation*, de la Lliga Europea d'Universitats de Recerca (2020)
<https://www.leru.org/publications/towards-a-research-integrity-culture-at-universities-from-recommendations-to-implementation>

Referents normatius desenvolupats per la Universitat de Barcelona

- Estatut de la Universitat de Barcelona (2003)
<https://www.ub.edu/web/ub/ca/universitat/organitzacio/normatives/estatut/estatut.html>
- Codi ètic d'integritat i bones pràctiques de la Universitat de Barcelona (2018)
https://www.ub.edu/dyn/cms/continguts_ca/menu_eines/noticies/docs/codi_etica.pdf

Altres documents relacionats (Observatori de Bioètica i Dret de la Universitat de Barcelona)

- Declaració sobre integritat científica en recerca i innovació responsable (2016)
<http://www.publicacions.ub.edu/refs/observatoriBioEticaDret/documents/08489.pdf>
- Declaració sobre ètica i integritat en la docència universitària (2018)
http://www.bioeticayderecho.ub.edu/sites/default/files/documents/doc_integridad-docencia.pdf
- Document sobre els aspectes ètics del diàleg entre ciència i societat (2018)
http://www.bioeticayderecho.ub.edu/sites/default/files/documents/doc_ciencia-sociedad.pdf

Comunicats de la Comissió de Bioètica sobre ètica i integritat en la recerca

- **Comunicat de la Comissió de Bioètica de la Universitat de Barcelona (CBUB) sobre possibles problemes ètics en les publicacions científiques**

La CBUB ha debatut els possibles problemes de tipus ètic que es poden plantejar a l'hora de publicar els resultats de la recerca, així com les recomanacions que al respecte han fet instàncies com l'International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) i el Committee on Publication Ethics (COPE).

[Llegeix més](#)

- **Comunicat de la CBUB sobre el suposat plagi d'una obra d'Edicions UB**

Els mitjans de comunicació s'han fet ressò recentment d'un fet tan greu com és el suposat cas de plagi comès per un rector d'una universitat espanyola. Aquest mateix fet ha estat motiu d'un [primer comunicat del Rectorat de la UB](#) en què es qualifica aquests tipus de fets en l'àmbit universitari com «una de les conductes més deplorables que hi pugui haver, una autèntica xacra» i que significa una presa de posició ferma enfront de les males pràctiques.

[Llegeix més](#)

- **Comunicat del Rectorat de la Universitat de Barcelona sobre el suposat plagi d'una obra d'Edicions UB**

Recentment, els mitjans de comunicació s'han fet ressò d'un suposat cas de plagi comès per un rector d'una universitat espanyola.

[Llegeix més](#)

- **Comunicat sobre els fulls d'informació als voluntaris participants en projectes de recerca**

Atès que són nombrosos els casos en què el full d'informació als voluntaris participants en projectes de recerca o tesis de doctorat es considera poc adequat, la CBUB acorda establir les pautes comunes mínimes que es detallen a continuació:

[Llegeix més](#)

- **Comunicat sobre les tesis doctorals que es presenten a la UB**

Els doctorands que vulguin realitzar i presentar la seva tesi doctoral en qualsevol dels centres de la Universitat de Barcelona, en el supòsit que el seu projecte de tesi inclogui algun o alguns dels procediments següents:

1. Experimentació amb humans i/o ús de mostres biològiques d'origen humà
2. Entrevistes o qüestionaris a les persones que participin en el projecte de recerca
3. Ús d'animals per a experimentació

[Llegeix més](#)

- **Comunicat de la CBUB sobre la participació d'estudiants en projectes de recerca**

En relació amb la participació d'estudiants de la Universitat de Barcelona en projectes de recerca dirigits per professors i investigadors d'aquesta universitat, la CBUB vol transmetre a la comunitat universitària les consideracions següents:

[Llegeix més](#)